

ismeretesekek. Ezek azonban az *ex hortis* (Corpus VI. 8670. Sallusti, 8673. Servilianis, 6152. Matonis, 6281. Scatonianis), valamint a Rómán kívül Tibierban (Corpus XIV. 3648.), Puteoliból (Corpus X. 1744., Aug[ustij] [servus] *topiarius ex hortis*), Surrentumból Corpus X. 696., az antiumi császári villák más említettjeivel (Corpus X. 6637. és 6638.) inkább kertészek, a kerti ültetvények gondozói s az erdészetre csak annyiban tartoznak, hogy kis körbeli fakulturát űztek.

Ami kevés igazi erdészeti adatot évek során át a római feliratgyűjteményekből összeböngészni sikerült, azt egy más alkalommal szándékozom bemutatni némi elismeréskép ama sok szivesség és előzékenységgel szemben, melylyel archaeologiai buvárlatimat negyedszázadnál régibb idő óta éppen az erdészet minden rendű és rangu tisztviselői támogatni sziveskednek.

Néhány érdekes erdei kihágási eset.

Ismerteti: *Hell Miklós.*

Több mint negyedszázad mult el az erdőtörvény életbeléptetése óta s ily hosszú idő alatt igen sok érdekes eset fordult elő, melyek közül néhányat előadok azon meggyőződésben, hogy ezek figyelemreméltó anyagot szolgáltatnak az erdőtörvény egykori módosításánál.

I.

Az erdőtörvény (1879. évi XXXI. t.-cz.) 109. §-a két forinttól husz forintig terjedhető pénzbüntetéssel bünteti, aki a 9. § határozmányainak megsértésével az erdőben vagy annak közelében tüzet gerjeszt.

X. turista, aki egyik erdős vidékünk erdősegeit összebarangolta, egyik ily kirándulása alkalmával erdei út alatt jó forrásra akadt s miután a déli idő közelgett, délebédjét itt fogyasztotta el. Minden utógondolat nélkül tüzet rakott, melyet jó étvágygyal elfogyasztott ebédje után ismét eloltott; ezek után tovább akart

menni. Ekkor azonban az erdőőr is odaérkezett, ki távolról látva a füstöt, sietett a helyszínére, hogy a gyújtogatót elfoghassa.

Rögtön igazolásra szólítja fel turistánkat, ki személyazonosságát igazolva, tettének valódi okát is előadta s mint aki dolgát jól végezte, az erdei uton tovább ment. Az erdőőr azonban a magyarázatot elfogadhatónak nem találta, az esetet erdei naplójába bevezette s a hó végével a többi erdei kihágásokkal együtt bejelentette.

Az erdőgondnok az esetet az illetékes szolgabiróságnál bejelentette.

Nagyot nézett turistánk, midőn úgy 6—8 hét múlva e történet után, erdei kihágásért, mint vádlott a szolgabirótól idézést kapott.

Miután a törvényes következmények terhe alatt volt beidézve, a kellő időben megjelent s ártatlanságának tudatában egész őszintén előadta a tényt, de nagyobb volt meglepetése, midőn erre az ítéletet az előjáró szolgabíró nyomban kihirdette s tekintettel feddhetlen előéletére, csak 4 K pénzbüntetésben és 10 K költségben marasztalta el.

Miután itt ügyét bővebben megmagyarázták, az ítéletben megnyugodott és a kiszabott bírságot lefizette.

Ugyanezen turistánk azonban okulva ezen a büntetésen, a büntető törvényt is tanulmányozta s a következőkre jött:

Btk. 422. §-a szerint a gyújtogatás büntettét az követi el, aki... erdőt szándékosan felgyújt stb. Egyik következő kirándulása alkalmával épp úgy járt, mint az első alkalommal, azonban az őt kihallgató erdőőrnek óvakodott a szalonnasütestről beszélni, hanem ezt adta elő: „sokat hallottam és olvastam az erdőégésekről, de még égő erdőt nem láttam, tehát tüzet raktam, hogy az erdőt felgyujtsam, időközben azonban meggondoltam a dolgot s mielőtt még az erdő tüzet fogott volna, azt eloltottam“.

Az erdőőr igen jó fogást vélt tenni s rovatos naplójába bevezette az esetet s erről még aznap sürgős jelentést tett az erdőgondnokságnál. Az erdőgondnok is ez esetben büntényt látott fennforogni s a bűnügyi följelentést megtette. Turistánk most a bűnügyi idézést közönnyel fogadta s a tárgyaláson egészen

nyugodtan viselkedett; midőn kihallgatása befejeztetett s védelmét kellett előadnia, a Btk. 427. §-ára hivatkozva előadta: „A gyujtogatás nem büntetetik, ha a tűz továbbterjedése előbb, mint a tett fölfedeztetett és nagyobb kár okoztatott volna, a tettes által vagy az ő intézkedése folytán eloltatott“. Mivel pedig panaszos is beismerte, hogy a tüzeléssel kárt nem okozott, valamint azt is, hogy az erdőőr akkor, amidőn a tettest a helyszínén találta, a tűz már el volt oltva, bűncselekmény nem történt.

A bíróság a védelmet elfogadta és vádlottat a vád és következményeinek terhe alól fölmentette.

Turistánk ez eset után jót nevetett és kijelentette, hogy ő zementul sohasem süt az erdőben szalonnát, mert azért megbüntetik, de ha a tüzet gyujtogatási szándékból rakja és mellesleg szalonnát süt, büntetlen marad.

II.

Az erdőtörvény 1879. évi XXXI. t.-cz. 100. §-a azt mondja: „Aki oly erdőben, melyben a legeltetésre nincs joga, szándékosan vagy gondatlanságból legeltet, az okozott kár s esetleg a hajtópénz megtérítésén felül pénzbüntetéssel a következő mértékben büntetendő“ stb.

A minisztertanács 1888. évi okt. 24-én hozott határozatával pedig kimondta, hogy az erdei tiloslegeltetés, ha annak folytán a károsult 30 frtot meghaladó kárkövetelést támaszt, a vétség, illetőleg büntett ismérveit foglalja magában s elbirálása a kir. bíróság hatáskörébe tartozik. Hogy a törvény intézkedése és ezen minisztertanácsi határozat alkalmazása mily ellentétes eredményhez vezethet, erről alábbi tanulságos eset tanuskodhatik.

Egy nagyobb kiterjedésű havasi legelőn két juhász volt, az egyiknek 100 db juha volt, a másiknak 1000.

A havasi legelő alatt mintegy 1000 hold jó záródású, 50—60 éves luczfenyőerdő volt, melyben a legeltetést a birtokos, mivel a havas idegen tulajdon volt, tilalmazta.

Egy szép augusztusi napon, midőn a havasi legelőn a fű kiégett, a két juhász összebeszél, hogy ők juhaikat a tilos erdőbe hajtják, az igaz, hogy fű ott sincsen, de sok gomba van és a

juhok azt nagyon szeretik; megbeszélésüket tett is követte, azonban a déli órákban az erdőőr felfedezte őket, kihajtotta a nyájukat és a feljelentést megtette.

A feljelentés alapján az egyik juhász ellen, akinek 100 db juha volt, a következő követelések támasztottak: Kártérítés 30 K, hajtópénz 30 K és pénzbüntetés 30 K, összesen 90 K; az illetékes szolgabíró a juhászt a fenti összegben felül még 15 K eljárási díjban, összesen 105 K megfizetésében marasztalta el.

Az 1000 db juh tulajdonosa terhére felszámított 300 K kártérítés, 300 K hajtópénz s a minisztertanácsi határozat értelmében a bünyenítő feljelentés megtételét.

Az ö—i járásbíró, amely ezen ügyben illetékes volt eljárni, a tárgyalást kitűzte, a tilos legeltetést megállapította, hanem az erdei érték és árszabály szerinti felszámított kárt nem fogadta el, arra az álláspontra helyezkedvén, hogy a tényleg okozott kár állapítandó meg.

Vádlott erre azon kérelmét terjesztette elő, hogy miután ezen zárt erdőben, ha az egész 1000 holdnyi területen levő fütermést felbecsülik, nem lehet 5 korona értékű füvet találni, sőt szakértői becslés szerint ott egyáltalában fű nem volt; tehát ő nem 300, de még 1 korona kárt sem okozott.

Az erdőbirtokos szakembere, az erdőgondnok, szintén beismerete, hogy a jelzett fenyőerdőben számbavehető és értéket képviselő fűmenyiség nem található, de hivatkozott a vármegyei érték- és árszabályban meghatározott kártérítési összegre, kérte a bíróságot, hogy azt vegye figyelembe, annyival is inkább, mert az egy hónappal előbb elkövetett legeltetési kihágás kárértéke még szakértői becslés szerint sem állapítható meg, mivel ez idő alatt minden nyom elenyészett.

A bíróság hivatkozott a bűnygyi eljárásra, mely szerint bűnygyi esetekben csakis a valódi kár az irányadó, mivel pedig jelen esetben kár nem okoztatott, mert zárt erdőben szakértő vallomása szerint sem lehetett értéket képviselő fütermés, sőt hogy nagyobb kár nem okoztatott, beigazolást nyer panaszos azon állításával, hogy az idő a legeltetés nyomait is elenyészettette, tehát bünygyjogi szempontból tényleges kár nem is okoztatott.

Mivel pedig károsítás nem történt, a bíróság az eljárást beszüntette s a vádlottat felmentette.

Tehát amiért a 100 drb juh tulajdonosa 105 koronát fizetett, azért az 1000 drb juh tulajdonosa büntetlen maradt.*)

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

FELHIVÁS

a „gr. Tisza Lajos“, a „Wagner Károly“, az „Erzsébet királyné“, a „Luczenbacher Pál alapítvány“-ból és a Faragó Béla-féle alapítványból kiosztandó segélyek ügyében.

Az Országos Erdészeti Egyesület fenn megnevezett öt jótékony alapítványából a folyó évi segélyek ez évi december hóban osztatnak ki. Az elsőnek a kamataiból az olyan önhibájukon kívül szorult helyzetbe jutott magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek nyerhetnek anyagi támogatást, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek első belépésüktől kezdve mostanáig legalább öt éven át tagjai voltak s mint ilyenek, tagsági kötelezettségeiknek eleget tettek. A második alapítványból pedig az olyan erdőtiszti és erdőaltiszti özvegyek és árvák nyerhetnek segélyt, kiknek férje, illetőleg atya az Országos Erdészeti Egyesületnek állandóan és szintén legalább öt éven át tagja volt és tagsági kötelezettségét teljesítette. A harmadik alapítvány segélyeért olyan elhalt magyar erdőtisztek árva leányai folyamodhatnak, kik az egyesületnek halálukig s szintén legalább öt évig tagjai voltak és tagsági kötelezettségeiknek eleget tettek. A negyedik alapítványból hasonló feltételek mellett erdőtiszti özvegyek és árvák, az ötödikből erdőtisztek és altisztek árvái nyernek segélyt.

*) Fennforgó esetben részünkről csak azon csodálkozunk, hogy csak a fűtermésben okozott károsodásról emlékezett meg — fentiek szerint — a panaszos képviselője, holott a gyökérzet megsértése által a fában s esetleg a talajban tett kár is számba lett volna vehető, habár rövid ideig tartó legeltetésnél természetesen ez sem vezethetett volna nagyobb kártérítés megállapításához.